

Podporujeme kreativní Olomouc – panelová diskuze
#5 Olomoucké kulturní fórum

=

platforma olomouckých kulturních aktérů pro hledání synergie, koordinace a spolupráce

středa 11. listopadu 16:30 - 18:30, ZOOM

Pořadatel: Kreativní Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci

Moderátorka: Dita Palašáková

Hosté: Martina Dlabajová, Rostislav Nétek, Michaela Jendřejková, Magdaléna Petráková, Petr Bilík, Markéta Záleská, Jan Žůrek

Účastníci: zástupci Okresní hospodářská komora Olomouckého kraje, agentury CzechInvest, další zástupci vedení města a kraje a zástupci olomoucké kulturní a kreativní sféry

- 51 aktivních účastníků přes ZOOM + 30 sledujících online živý přenos přes facebook + 420 dodatečných shlédnutí (k 18.11.2020)

Záznam online setkání k [dispozici na Facebooku Kreativní Olomouc](#).

Prezentace z panelové diskuze je k dispozici [ke stažení zde](#).

Databáze subjektů Kreativní Olomouc (která v brzké době projde kompletním redesignem) [k dispozici zde](#).

Mapové zpracování tématu brain drain [k dispozici zde](#).

Anotace: K příležitosti závěru projektu TAČR (Univerzita Palackého v Olomouci) se v rámci #5 Olomouckého kulturního fóra uskutečnila panelová diskuze kulturní a kreativní sféry se zástupci vedení města, kraje, univerzity a dalšími aktéry v této oblasti. Univerzitní tým představil výsledky šetření fenoménu brain drain a brain gain Olomouce jako kreativního města a účastníci mohli společně debatovat také nad aktuální palčivou situací koronavirové krize.

Program:

- Martina Dlabajová, poslankyně Evropského parlamentu – úvodní slovo
- Prezentace výstupů šetření projektu a iniciativy Olomoucké kulturní fórum:
 - Rostislav Nétek – mapování fenoménu brain drain
 - Michaela Jendřejková – výsledky dotazníkového šetření a focus groups
 - Magdaléna Petráková – výstupy iniciativy Olomoucké kulturní fórum - přepis prezentace k dispozici ke stažení zde [ZDE](#)
 - Petr Bilík – role univerzity, návrh strategie a doporučení jednotlivým aktérům

- Markéta Záleská, náměstkyně primátora – příprava městské strategie pro kulturu a kreativitu, podpora kultury v krizi
- Jan Žůrek, radní pro kulturu Olomouckého kraje – nové vedení Olomouckého kraje a strategie pro kulturu
- Moderovaná diskuze, Q&A

Shrnutí z OKF#5:

Online diskuze se konala za účelem sdílení výsledků právě končícího projektu “Výzkum motivací aktérů kreativních průmyslů v olomoucké aglomeraci a návrh strategie pro posílení segmentu” (TL02000403), který je realizovaný Univerzitou Palackého v Olomouci a řešen s finanční podporou TA ČR. Trval dva roky – a prosincem roku 2020 se uzavírá.

Diskuze se účastnili i partneři projektu a zároveň jeho aplikačními garanty, jejichž rolí bylo stanovené zajistit mimo jiné využitelnost a uplatnitelnost výstupů výzkumu v praxi, jsou: Statutární město Olomouc, CzechInvest, Vault 42, Coworking Olomouc.

Europoslankyně Martina Dlabajová zarámovala segment KKP do **kontextu evropské kulturní politiky**, která Olomouc má za tahounem v KKP, která šla příkladem a byla inspirací pro ostatní. Dlabajová se KKP věnuje dlouho, její první aktivity na tomto poli jsou spojené se Zlínským krajem, kde se podařilo prosadit jejich uznání a zmapování a také založit vůbec první kreativní klastr v ČR. Na úrovni EU se snaží zasazovat o to, aby každá nově vznikající legislativa brala na vědomí návaznost na KKP. *“KKP jsou po automobilovém průmyslu a cestovním ruchu třetím sektorem, které zavedení protipandemických opatření postihlo v celé Evropě nejvíce.”* Cestu z krize pro KKP vidí Dlabajová i v Plánu obnovy EU a nový víceletý finanční rámec, jejichž finální podoba rozpočtu byla právě odsouhlasena. Dále záleží na vládách jednotlivých zemí, jak se budou prostředky rozdělovat: *“zda je nalijeme do betonu nebo na obnovu KKP”*. V duchu citátu Antoine de Saint-Exupéryho *“k tomu, abychom jasně viděli, stačí jen změnit úhel pohledu”*, navrhuje Dlabajová společnými silami přispět k tomu, aby se pohled na KKP změnil, protože jen tak se můžeme posunout dál.

Rostislav Nétek, hlavní řešitel projektu, představil výzkum, ve kterém šlo o akademické uchopení a kvalitativní i kvantitativní **zmapování fenoménu “brain drain”** - odliv lidského kapitálu (zkušených kvalifikovaných osob, nebo taky mozků). Zjistilo se, že celkový odliv absolventů UP z Olomouce - mezi kterými se 16% pohybuje v oblasti KKP - představuje 59%, zatímco 26% těch absolventů UP, kteří nejsou původem z Olomouckého kraje - zůstává. Osob pracujících v KKP směřuje primárně do velkých měst (Praha, s odstupem Brno, pak Litovel, Ostrava), nicméně z pohledu krajů se jedná o Olomoucký, hl. m. Praha, Moravskoslezský, Zlínský kraj. Za potenciální oblast pro braindrain. Závěry se podařilo zpracovat do specializované mapy ([k dispozici zde](#)). Hlavní mapa nabízí prostorovou syntézu 10 faktorů (např. cena bytů, nezaměstnanost apod.), pět

doplňkových map pak zahrnuje 4 témata ovlivňující brain drain (vyjíždka z Olomouce, trh práce pro absolventy VŠ a VOŠ, vystěhovalí z Olomouce, kvalita života) a výsledky z dvou dotazníkových šetření k tématu brain drain v KKP.

Michaela Jendřejková následně shrnula data z plošného dotazníkového šetření k tématu **brain drain v KKP**, které proběhlo letos (295 respondentů) a pak šetření ve focus groups z roku 2019, které proběhlo formou kulatých stolů s aktéry KKP. Jendřejková prezentovala jaké nejsilnější motivátory mají vliv na výběr místa k působení (pro odchod nebo volbu města), nebo co konkrétně v Olomouci/olomouckém regionu chybí nebo co město/region přináší v porovnání s ostatními městy - vše se dozvíte na stranách 11-15 [prezentace](#) nebo taky ve videozáznamu v čase 20:46-24:30.

V srpnu 2020 proběhlo také doplňkové kvalitativní **šetření dopadů COVID-19**, které poslouží ke komparaci příkladů a konfrontace strategií a efektů v jednotlivých odvětvích, a bude součástí připravované závěrečné studie, jež bude publikována do konce roku. Většina subjektů KKP zaznamenala propad ve svých aktivitách, nicméně stav u jednotlivých odvětví se velmi liší a nemalá část aktérů dokonce zaznamenala i zvýšení aktivity nebo jiné pozitivní dopady (např. oblast online reklamy). Co dalšího z šetření vyplynulo si můžete přečíst v [prezentaci](#) na str. 18-20, nebo vyslechnout z [videozáznamu](#) v čase 24:30-29:50.

Magdaléna Petráková představila výstupy iniciativy **Olomoucké kulturní fórum**. Jedná se o sérii (zatím pouze) online setkání olomouckých kulturních aktérů - povětšinou zástupců kulturních organizací, která vzešla zesponzorem na jaro v reakci na dění v souvislosti s pandemií. Přepis prezentace je k dispozici ke stažení [pod odkazem](#) nebo její [videopodobu](#) můžete shlédnout v čase 30:25-34:50.

Petr Bilík (str. 21-24 [prezentace](#), nebo [videozáznam](#) v čase 34:50-57:10) ve svém vstupu věnoval **doporučení jednotlivým aktérům KKP v souvislosti s dopady COVID-19**. Dále okomentoval **návrh strategie a postupu** adresovaný institucím (včetně UP), který by měl dovézt sektor KKP k větší prosperitě v této lokalitě. Svou prezentaci uzavřel shrnutím obecných doporučení pro budoucí strategie "co bychom chtěli a měli dělat", zahrnující konkrétní praktické kroky (např. zajištění dat, zajištění styku s technologickými institucemi, vznik KKP centra kraje etc.).

Náměstkyně primátora Markéta Záleská ([videozáznam](#) v čase 59:11-1:13:18) zmínila přípravu **Strategie rozvoje kultury a kreativních průmyslů města Olomouce na období 2022 - 2027**, jejíž zpracování je nyní předmětem výběrového řízení (viz [zakázka](#)), zdůraznila spolupráci s kulturní komisí i co do rozvoje kulturních a kreativních průmyslů v Olomouci a připomenula roli Univerzity Palackého jako důležitého aktéra v tomto sektoru. Do budoucna doufá v užší spolupráci Města, Kraje, Univerzity, ale také důležitých aktérů jakým je Muzeum umění apod.

Nový krajský radní pro kulturu Jan Žůrek (1:13:42-1:22:07) potvrdil svůj plán vedle podpory kultury věnovat svou pozornost také - zatím spíše přehlíženému - tématu kreativních průmyslů. Zmínil také potenciál vzniku **nové krajské koncepce kultury a**

creativity s maximální mírou participace odborné veřejnosti a svou ambicí téma KKP prosazovat **napříč obory krajského úřadu**.

DEBATA

Otázka Magdalény Petrákové: “Připravované strategie jak na městě, tak na kraji, jsou skvělou příležitostí pro opravdové nastartování podpory rozvoje kulturních a kreativních průmyslů. Předpokládá se koordinace města a kraje při přípravě obou strategií? Počítá se např. s mapováním KKP na obou úrovních?”

Odpověď paní náměstkyně Záleská: “Strategický materiál musí navazovat na strategické dokumenty ať už města, kraje i státu a významným zdrojem budou také výstupy, které vzešly z mapování KKP. Důležité je také zdůraznit expertní tým - pracovní skupinu - který je myslím vybrán velmi dobře. Strategický dokument by měl spoustu věcí posunout dál.”

Komentář Veroniky Pudelové Voltnerové, zástupkyně CzechInvestu: “Děkuji za systematické uchopení Univerzitou Palackého z pohledu regionu a podpory KKP, ať už mapováním, tvorbou unikátní databáze nebo zajímavými prezentovanými výsledky výzkumu. Myslím, že se jedná o výstupy, na které se dá navázat konkrétními aktivitami podpory, pro kterou určitě bude nezbytná spolupráce jednotlivých aktérů v regionu. Potěšilo mě i to, že se připravují strategie na úrovni města i kraje a určitě bude fajn, když se vytvoří pracovní skupiny, kde bychom se mohli i my zapojit např. do tvorby těch reálných opatření.”

Komentář Radima Kašpara, zástupce Okresní hospodářské komory Olomouckého kraje: “Hospodářská komora je instituce, která se věnuje hospodářskému rozvoji našeho regionu, pod který spadá řada oblastí. OHK OK nebude v KKP nikdy zásadním lídrem - v tomto již lídra máme, a to Univerzitu - , ale snažíme naslouchat a i toto téma rozvíjet. Je to o tom, aby nás klíčoví aktéři úkolovali, aby nám posílali informace, dávali konkrétní zadání, co máme dělat. Cílovou skupinou KKP totiž je právě naše cílová skupina: podnikatelé a firmy, které mají potenciál využívat služeb kreativců. V tom jsme silní a máme kontakty. Budeme rádi, když budeme moci tyto světy propojovat. Jsme připraveni agendu v rámci našich kapacit intenzivně řešit a být nápomocni, ostatně dílčími krůčky se tomu tak min. 3 roky děje. Vnímáme, že význam KKP je pro rozvoj regionu velmi důležitý.”

Komentář europoslankyně Marty Dlabajové: “Olomouc má skvěle našlápnuto. Když slyším, jak je aktivní Univerzita, jak má našlápnuto Město a Kraj - tak to je ten základ. KKP je třeba “cpát” do každé koncepce, propojovat to a hlavně vytvářet synergie. Město a Kraji, nenechejte v tom aktéry samotné! Teprve potom můžeme mít silnější hlas na národní, ale i evropské úrovni. Zároveň je potřeba hybatele (anglicky “motivator” - moravsky “popoháněč”), který všechny sdruží a bude motivovat ty ostatní a nemusí to být žádný nový subjekt.”

Otázky Dity Palaščákové: "Mohl bys nás, Petře, seznámit s výhledy za Univerzitu Palackého, co v této oblasti chystá?"

Odpověď Petra Bilíka: "Chceme být nadále servisní v oblasti marketingu, v některých záležitostech jsme méně omezení než municipality. Disponujeme rozsáhlou sítí studentů, máme docela zásadní mediální impakt. Chceme užívat této pomyslné síly. Jde nám o modernizaci image Olomouce. KKP jsou tady doma a je potřeba je vynést na světlo světa. Máme také možnost ovlivňovat různé rámce např. i na národní úrovni a taky zasahovat do různých výzev tak, aby z toho mohli profitovat koncoví uživatelé (aktéři KKP) a nezůstalo pouze u akademické úrovně."

Komentář Michaely Jendřekové: "Osobně vidím jako nejfunkčnější a nejúčinnější nástroj - z hlediska těch služeb, které chce Univerzita do budoucna poskytovat - Databázi subjektů KKP. Do konce roku plánujeme redesign stránek databáze, které byly dosud pracovně pojaté, a to tak, aby byly více reprezentativní a uživatelsky friendly. Oceníme zpětnou vazbu od aktérů a budeme rádi, když se budou samy subjekty hlásit, aby se staly součástí databáze. Aktuálně běží ve veřejném prostoru kampaň Podporujeme kreativní Olomouc, která vyzývá k užívání databáze a kalendáře kulturních akcí na webu Kreativní Olomouce."

Otázka Ondřeje Hrušky: "Jako zástupci té kreativně-průmyslové části si připadáme trochu jako zvířátka v ZOO, jsme zkoumáni, podrobováni šetření a výzkumu. Nevadí. Jak si představit reálné kroky směrem k podnikatelské sféře - její zapojení v aktivitách a mapováních je obecně nízké, nemá čas a nechápe přínosy. Konkrétnější definice přínosů by pomohla. Na co sféra slyší, jsou samozřejmě peníze."

Odpověď Jana Žúrka: "Umím si představit celou řadu konkrétních věcí, které můžeme dělat ve velmi krátkém čase. Například si představuji, že v oblasti propagačních materiálů, které vznikají v oblasti cestovního ruchu na Kraji, můžeme výrazněji zapojovat kreativce, ať se to týká grafiky, animace nebo dalších oblastí. Musíme vykuknout z ulity a uvědomit si, jak šikovné lidi máme přímo v regionu. Ve chvíli, kdy je zapojíme do naší práce třeba na Kraji, tak z toho budeme těžit všichni."

Otázka Lucie Ševčíkové: "Benefity síťování a spolupráce aktérů KKO vnímáme a stále skloňujeme, ale často nám chybí konkrétní příklady výstupů. Pan Bilík mluvil o tom, že během covidu byly vidět konkrétní dopady na ty, kteří práv nebyli součástí nějaké společné komunikace, networkingu apod. Přináší výzkumný projekt konkrétní příklady spolupráce?"

Odpověď Petra Bilíka: “Obecně v oblasti kulturních politik docházelo k pozitivním zvrátům jedině a teprve v případech, kdy existovala datová a jiná zmapování. Tam opravdu záleží na formulaci výzvy a konkrétního projektu, kdy není prakticky možné v projektu zabývajícím se výzkumem reagovat příliš pružně a začít místo toho např. rozvážet svačiny, s nadsázkou. Nicméně na základě datasetu a mapování projektu vznikne nad rámec online databáze subjektů, nad to se snažíme posílit fungování aplikace Moje Olomouc, nad to vznikne např. série propagačních katalogů, na což jsou v situaci, kdy je to možné, navázána setkání jednotlivých skupin, je otevřena komunikace a vznikají různé spolupráce. Vedle toho jako univerzita realizujeme řadu výzev na podporu divadel, kulturních akcí, malých scén a kohokoliv a snažíme se působit na své okolí, aby využívali lokální produkce, aby byly oslovováni lokální aktéři a jejich role se posilovala.”

Otázka Marka Zelenky: “Jaký vliv má covid na brain drain/gain? Odlévají se mozky, protože hledají lukrativnější práce jinde? Nebo se naopak vrací do Olomouce, protože zjišťují, že práce na dálku je reálná? Nebo se nic neděje, protože se zastavil život všude - i v mobilitě mozků?”

Odpověď Rostislava Nétka: “Pro to nemáme v současné době relevantní data, protože jsme šetření dělali během léta, tzn. mezi první a druhou vlnou, tedy výsledky odpovídají první vlně. A ty dopady jsou jiné, než byly na jaře a nemůžeme relevantně odpovědět. Ale minimálně z dotazníků a hlavně konkrétních případových studií tak došlo spíše ke změně uvažování a strategie firem - přecházejí na jiné produkty a služby, jinak pracují apod. Můj osobní názor je, že situace - pokud se do vánoc uklidní - tak s tím trhem obecně dost zamává a na tuto otázku budeme schopni odpovědět tak za 2, 3 měsíce.”